

I Всеукраїнська наукова інтернетконференція «ДІАЛОГ МОВ І КУЛЬТУР У СУЧАСНОМУ ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРИ»

Добіжа Н. В., к. пед.н.

Оніщук І. І.

*(Вінницький державний педагогічний
університет імені Михайла Коцюбинського)*

ЗАХИСТ ТВОРЧИХ ПРОГРАМ – МЕТОД АКТИВНОГО НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

У сучасних умовах зростають вимоги і до рівня навчання іноземних мов у школі, до особистості та професійної підготовленості вчителя. У матеріалах Всесвітньої програми освіти в галузі прав людини ООН 2012 р. зазначається, що інтегративні процеси в розвитку теорії й практики підготовки викладачів іноземних мов у Європі розвиваються на основі принципів суб'єктнісної орієнтації, наступності, культуровідповідності, варіативності [1, с. 23 – 24]. Перед сучасним педагогом постає ціла низка важливих завдань, а саме: підвищення мотивації вивчення іноземних мов; ефективна організація навчального процесу за принципами комунікативності, індивідуалізації та ситуативності навчання; встановлення сприятливого психологічного мікроклімату на уроці, який спонукає учнів до добровільного спілкування, творчості.

Навчання іноземної мови зумовлює певні труднощі, оскільки ця навчальна дисципліна відрізняється від інших предметів, які входять до шкільної програми. Це пов'язано передусім з тим, що основним завданням іноземної мови як навчальної дисципліни є оволодіння здатністю брати участь у міжкультурному спілкуванні, тобто формування мовленнєвих умінь, які пов'язані з мовленнєво-мисленнєвою діяльністю учня, а не засвоєння знань про природу або суспільство, що є характерним для інших навчальних предметів.

Специфіка іноземної мови як навчальної дисципліни визначається тим, що вона, характеризуючись ознаками, властивими взагалі мові як знаковій системі, водночас

визначається цілою низкою відмінних від рідної мови особливостей оволодіння і володіння нею. Іноземна мова, на відміну від інших навчальних предметів, є одночасно метою та засобом спілкування. Основною метою навчання іноземної мови є формування в учнів комунікативної компетенції, що означає опанування мови як засобу міжкультурного спілкування.

Виходячи із усіх вищенаведених вимог та особливостей навчання іноземної мови перед нами постає низка завдань: сприяти усвідомленню учнем індивідуально-типологічних особливостей, здібностей і задатків, на основі яких здійснюють вибір індивідуальних способів комунікативної взаємодії; розвинути в учнів прагнення реалізувати ресурси пізнавальної, моральної та естетичної сфер особистості та всіляко сприяти цьому процесу; виховувати в школярів стійкий інтерес до вивчення іноземної мови.

Для розв'язання цих завдань великою мірою сприяють методи в контексті технології коучингу [2, с. 19], яка спрямована на саморозвиток і самовдосконалення особистості учня. За останні роки зазначена технологія дуже поширилася в шкільній практиці, оскільки спрямована на набуття учнем певних знань разом із реалізацією його творчого потенціалу. У рамках нашого дослідження важливого значення набуває технологія коучингу через залучення особистісно-орієнтованих ситуацій, які органічно поєднані із методами та прийомами організації пізнавальної діяльності учня в процесі навчання іноземної мови [2, с. 19]. Це, зокрема, метод конкретних психолого-педагогічних ситуацій, метод активного емоційного стимулювання, метод проєктів, захист творчих програм тощо.

Захист творчих програм – метод активного навчання, який покликаний максимально розкрити індивідуальність, особистий потенціал і своєрідність кожного учня, підняти його самооцінку, задіяти компенсаторний механізм у проявах особистісної своєрідності. Цей метод є дуже важливим для розвитку учнівської комунікативної креативності, яка здатна прийти на допомогу в невизначених чи незавершених ситуаціях спілкування. Саме тому, важливо забезпечити учню свободу при виборі засобів комунікації, стимулювати прояв

індивідуально-своєрідних комунікативних прийомів та інструментів, заохочувати різноманітність та оригінальність способів поведінки в комунікативних ситуаціях.

Наприклад, учениця 8-ого класу Оксана В. підготувала творчу програму у рамках позакласного заходу англійською мовою «Halloween», присвячений святу «Хеллоуїн». Метою заходу було: залучити учнів до культурних традицій країни, мова якої вивчається; ознайомити з історією святкування Хеллоуїну в англійськомовних країнах; розвивати творчі та комунікативні здібності учнів; формувати толерантне ставлення до інших культур та традицій.

Вибір методу навчання ґрунтувався на особливостях характеру та поведінки учениці. Оксана В. не вирізняється особливою експресивністю та емоційністю. Вона стримана, замкнута, проте їй властивий високий рівень інтелектуального розвитку та широкий світогляд. Саме ці свої позитивні особливості учениця мала можливість використати під час проведення свята. Оксана В. підготувала цікаву інформацію про історію свята, значення традиційних декорацій з гарбузів, національні страви, традиції святкування Хеллоуїна в англійськомовних країнах. Ця інформація була справді цікава та нова для учнів та спричинила в них появу інтересу.

Оскільки Оксана В. вирізняється своєю стриманістю, ми заохочували її креативність, залучення однокласників до організації виступу.

Учні поділилися на 3 групи: організатори свята, гості, актори. У процесі рольової гри школярі вчилися запрошувати гостей, говорити слова подяки англійською мовою, запитувати інформацію про історію свята, його традиції.

Створення творчої атмосфери, організація творчих груп, розподіл обов'язків, – усе це сприяло високій ефективності проведеного заходу. Оксана В. привернула увагу учнів своєю обізнаністю, оскільки змогла відповісти на всі поставлені запитання. Незважаючи на свій спокійний темперамент школярка змогла зацікавити учнів, адже підготувала цікавий матеріал, залучила учнів до самостійного пошуку інформації, організувала гру, у процесі якої учні почувались психологічно комфортно та хотіли самостійно висловлюватись іноземною мовою.

Запропонований метод навчання – захист творчих програм – не лише сприяла розвитку особистісного потенціалу учениці, яка підготувала завдання, а й ефективно вплинула на результативність навчально-виховного процесу загалом.

Інтелектуальні здібності та обізнаність в інформаційних технологіях студентки допомогли їй організувати виховний захід так, щоб залучати учнів до використання додаткової інформації, пошуку необхідної інформації в мережі Інтернет на англійськомовних сайтах. Це дало їй можливість залучити дітей до обговорення проблемних та навчальних питань, котрі були їм близькі та цікаві: які символи Хеллоуїну; як зробити ліхтар з гарбуза для Хеллоуїну («світильник Джека»); що незвичайне відбувається в цей день; як одягаються діти на Хеллоуїн тощо.

Таким чином, захист творчих програм поєднує є ефективним методом активного навчання, який допомагає засвоїти зміст навчального матеріалу з процесом розвитку особистості учня. Такий метод навчання доцільно використовувати при організації позакласних заходів з іноземної мови, виконанні творчих завдань, зокрема складання казки на граматичні теми «Країна модальних дієслів», «Я заблукав у лабіринті граматичних часів», «Чарівне слово Have», «Місто ввічливих слів» тощо. Для молодших школярів ефективним є захист творчих програм з використанням елементів природи з метою налаштування на асоціації, особливо при вивченні тем «The colours», «The seasons», «Nature around us».

Таким чином стає можливим опанування мови як засобу міжкультурного спілкування; розвиток умінь використовувати іноземну мову як інструмент у діалозі культур і цивілізацій сучасного світу.

Література:

1. Лаврова, Т.Б. Творческие интерактивные задания как реализация деятельностного подхода к обучению на уроках иностранного языка [электронный ресурс] / Т.Б. Лаврова. – Режим доступа: rudocs.exdat.com/docs/index-23018.html?page=12
2. [Hoegg G.](#) Gute Lehrer müssen führen: Mit Schiedsrichterkarten für Ihren Unterricht / [Günther Hoegg](#) // Pädagogik Praxis. – Beltz Verlag, Weinheim und Basel. – 2012. – 14 S.

3. Quetz, J.L., Bolton, S., Lauerbach, G.: Fremdsprachen fuer Erwachsene. Eine Einfuehrung in die Didaktik und Methodik des Fremdsprachen unterrichts in der Erwachsenen aus bildung. Cornelson and Oxford University Press, 1. Aufl., Berlin. –2004. – 129 S.